

Hallituksen esitys eduskunnalle positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia positiivisesta luottotietorekisteristä. Esityksen tarkoituksena on tehdä tarvittavat muutokset luottotietojen luovuttamiseksi rekisteristä Tilastokeskukselle tieteellisiä tutkimuksia ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräät kiireelliset tekniset lainmuutokset, joiden tarkoitus on varmistaa edellytykset positiivisen luottotietorekisterin sujuvalle käyttöönotolle keväällä 2024.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	5
5 Lausuntopalaute	7
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	7
7 Voimaantulo	9
8 Suhde muihin esityksiin.....	9
8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	9
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	10
LAKIEHDOTUS	12
1. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	12
1. Lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister	13
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTI.....	16
1. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta	16
2. Lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister	18
BILAGA	21
SAMMANFATTNING	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Positiivinen luottotietorekisteri on Verohallinnon Tulorekisteriyksikön ylläpitämä rekisteri, josta säädetään laissa positiivisesta luottotietorekisteristä (739/2022). Positiiviseen luottotietorekisteriin kerätään tietoja luonnollisten henkilöiden luotoista ja tuloista ja luodaan siten ajan tasainen kuva henkilön luottokelpoisuudesta ja maksukyvyistä. Rekisterillä pyritään torjumaan ylivelkaantumista luomalla parempi tietopohja sekä yksittäisiin luotonantotilanteisiin että rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden seurantaan ja valvontaan. Positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön vuosien 2024–2026 aikana.

Laissa positiivisesta luottotietorekisteristä säädetään rekisterinpitäjästä, rekisteriin talletettavista tiedoista, velvollisuudesta ilmoittaa tiedot rekisteriin, tietojen luovutuksesta rekisteristä ja tietojen säilytysajoista sekä lain sisältämien velvoitteiden valvonnasta.

Positiivista luottotietorekisteriä koskevan lain valmistelun yhteydessä saadussa lausuntopalautteessa esitettiin huomioita rekisterin käyttötarkoituksiin liittyen. Tässä yhteydessä esille nousi rekisterin käyttötarkoituksen laajentaminen tieteellisen tutkimuksen tarkoituksiin. Positiivista luottotietorekisteriä koskevan hallituksen esityksen (HE 22/2022 vp, s. 42) mukaan jo lain valmistelun aikana pidettiin tarkoituksenmukaisena mahdollistaa tietojen luovuttaminen Tilastokeskukselle käytettäväksi tieteellisessä tutkimuksessa, mutta aikataulusyistä kyseistä käyttötarkoitusta ei voitu ottaa esityksen jatkovalmistelussa tuolloin huomioon. Hallituksen esityksen mukaan se lisittäisiin rekisterin käyttötarkoituksiin erillisellä lainmuutoksella.

Positiivisen luottotietorekisterin tekninen toteutus on käynnissä ja kestää kevääseen 2026 saakka. Rekisteri on tarkoitus ottaa käyttöön 1.4.2024 kuluttajaluottojen osalta.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistyössä, kuullen Verohallinnon Tulorekisteriyksikköä ja Tilastokeskusta. Hallituksen esityksen luonnos oli lausuntokierroksella ... 2023. Luonnosta koskevat lausunnot ja muut hankkeen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla oikeusministeriön verkkosivustolta ja valtioneuvoston verkkosivustolta tunnuksella [OM057:00/2023](#).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1. Tilastokeskuksen tiedonsaantioikeus ja tehtävä tuottaa tutkija- ja aineistopalvelua

Tilastokeskuksella on tilastolain (280/2004) ja Euroopan tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) No 223/2009 (jäljempänä *tilastoasetus*) nojalla laaja oikeus saada tietoja valtion viranomaisilta tilastojen laatimista varten. Tilastolain 15 § sisältää henkilötietojen keräämistä koskevan säännöksen, jonka mukaan valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät lainkohdassa määritellyt henkilötiedot. Tiedonantovelvollisuutta koskevat henkilötietoryhmät on lueteltu yksityiskohtaisesti säännöksessä. Lisäksi säännös sisältää arkaluonteisten henkilötietojen keräämistä koskevan rajauksen. Positiivisen luottotietorekisterin käyttöönottoon liittyen 15 §:n mukaisia valtion tiedonantovelvollisuuden alaisia henkilötietoryhmiä

täydennettiin maksuja ja velkoja koskevilla tiedoilla 1.3.2023 voimaan tulleella lailla (146/2023).

Tilastoasetuksen 17 a artiklassa säädetään tilastoviranomaisen oikeudesta saada tietoja oman julkisen hallinnon piiriin kuuluvista rekistereistä. Artiklan mukaan vastaajille aiheutuvan rasitteen vähentämiseksi kansallisilla tilastolaitoksilla (Suomessa Tilastokeskus) on viipymättä ja maksutta pääsy kaikkiin hallinnollisiin rekistereihin, samoin kuin niiden käyttöoikeus, sekä oikeus integroida nämä hallinnolliset rekisterit tilastoihin siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Euroopan tilasto-ohjelmassa määriteltyjen Euroopan tilastojen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja jakelemiseksi.

Tilastokeskusta koskevan lain (48/1992) 2 a §:n mukaan Tilastokeskuksen tehtävänä on tuottaa tutkija- ja aineistopalvelua, jonka tarkoitus on edistää tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja kuvaavien selvitysten tuottamista. Tilastokeskus voi lain 2 b §:n mukaan ottaa vastaan, koostaa ja säilyttää tutkija- ja aineistopalvelua varten sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä valmistaineistojen muodostamiseen ja joita luovutetaan tieteelliseen tutkimustarkoitukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Tilastokeskus voi muodostaa valmistaineistoja tilastolaissa säädettyyn tilastointitarkoitukseen keräämistään sekä tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanottamistaan tiedoista.

Tilastolain 13 §:n nojalla Tilastokeskus voi luovuttaa tilastotarkoituksiin saamiaan salassa pidettäviä tietoja tieteelliseen tutkimukseen ja yhteiskuntaoloja kuvaaviin tilastollisiin selvityksiin. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen mukaan, jos tilastotarkoituksia varten kerättyjen tietojen luovuttamisessa olisi kysymys henkilötietojen käsittelystä, tulisi tietojen käsittelyyn olla myös laissa säädetty henkilötietojen käsittelyn peruste (HE 154/2012 vp, s. 33).

Tutkija- ja aineistopalvelun kautta Tilastokeskus voi luovuttaa tieteelliseen tutkimukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen tilastointitarkoituksiin kerättyjä tai tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotettua tietoja. Jotta Tilastokeskus voi luovuttaa tieteelliseen tutkimukseen ja yhteiskuntaoloja koskevaan selvitykseen myös muita kuin tilastointitarkoituksiin kerättyjä tietoja, on Tilastokeskuksen tullut vastaanottaa tiedot tutkija- ja aineistopalvelun tuottamista varten.

Vaikka Tilastokeskuksella on suoraan sitä koskevan lainsäädännön nojalla laajat tiedonsaanti-oikeudet, positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain valmistelun yhteydessä on pidetty tarpeellisena säätää erikseen nimenomaisesti siitä, että positiivisesta luottotietorekisteristä voidaan luovuttaa tietoja myös tilastointitarkoituksiin. Tiedonluovutussäännöstä on perusteltu sillä, että rekisteristä luovutettaisiin tietoja ainoastaan laissa säädettyihin nimenomaisiin käyttötarkoituksiin. (HE 22/2022 vp, s. 77) Nimenomaisten positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain tiedonluovutussäännösten säilyttäminen laissa on edelleen perusteltua siitä syystä, että luovutettavat tiedot ovat peräisin luotonantajilta. Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain säännökset ovat ensisijaisia suhteessa edellä selostettuihin, yleisesti Tilastokeskuksen tiedonsaantiin sovellettaviin säännöksiin. Ne siten myös määrittävät sen, mitä tietoja Tilastokeskuksella on oikeus saada ja luovuttaa edelleen.

2.2 Tietojen luovuttaminen positiivisesta luottotietorekisteristä Tilastokeskukselle

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot ovat ilmoitusvelvollisen nimeä ja yritys- ja yhteisötunnusta tai ulkomaista organisaatiotunnistetta lukuun ottamatta säädetty lain 3 §:ssä salassa pidettäviksi. Positiiviseen luottotietorekisteriin talletettuja salassa pidettäviä tietoja saadaan luovuttaa ainoastaan sitä koskevassa laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin sekä tiettyihin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki,

säädettyihin käyttötarkoituksiin. Positiiviseen luottotietorekisteriin sovelletaan muutoin, mitä julkisuuslaissa säädetään.

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 24 §:ssä säädetään Tulorekisteriyksikön oikeudesta luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja salassapitosäännösten estämättä pykälässä mainituille viranomaisille. Lain 24 §:n 2 momentin mukaan Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimista varten. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan rekisteristä saatavien tietojen pohjalta Tilastokeskus voisi tehtäviensä mukaisesti huolehtia yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laatimisesta yleistä käyttöä varten (HE 22/2022, s.77).

Positiivisesta luottotietorekisteristä on tarkoitus luovuttaa tietoja viranomaisille vahvasti pseudonymisoidussa muodossa, mikäli se on riittävää tietojen käyttötarkoituksen kannalta. Tilastokeskus saisi kuitenkin tiedot aina siten, että myös suorat tunnistetiedot luovutetaan, jotta tietojen yhdistely muihin tilastoaineistoihin on mahdollista tilastoja laadittaessa. (HE 22/2022, s.77) Tiedot luovutettaisiin teknisen rajapinnan avulla. Viranomaisten välisistä rajapintaluovutuksista säädetään laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019).

Voimassa oleva positiivista luottotietorekisteriä koskeva laki mahdollistaa tietojen luovuttamisen tilastokeskukselle ainoastaan tilastojen laatimista varten. Jotta positiivisen luottotietorekisterin tietoja olisi mahdollista hyödyntää tieteelliseen tutkimukseen ja yhteiskuntaoloja koskevaan selvitykseen Tilastokeskuksen välityksellä, olisi kyseisestä rekisterin tietojen käyttötarkoituksesta säädettävä erikseen positiivista luottotietorekisteriä koskevassa laissa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa positiivisen luottotietorekisterin tietojen hyödyntäminen tieteellisessä tutkimuksessa sekä yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten laatimisessa. Lisäksi esityksen tavoitteena on varmistaa edellytykset positiivisen luottotietorekisterin sujuvalle käyttöönnotolle ja toiminnalle aikataulun mukaisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 24 §:ää luottotietojen luovuttamiseksi rekisteristä Tilastokeskukselle tieteellisiä tutkimuksia ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Esityksellä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi välttämättömät teknisluonteiset muutokset, joiden tarkoituksena on varmistaa rekisterin sujuva käyttöönotto kuluttajaluottoja koskevien tietojen osalta keväällä 2024.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutukset viranomaisiin

Esityksessä säädettäväksi ehdotettu rekisterin käyttötarkoitusten laajennus ei laajenna merkittävästi tietosisältöä, joka luovutettaisiin Tilastokeskukselle jo voimassa olevan lain nojalla tilastointitarkoitukseen. Laajennuksen myötä Tilastokeskus voisi käyttää suurimmaksi osaksi samoja tietoja myös tutkimuskäyttöön, minkä lisäksi luovutettaisiin pieni osa rekisterin tietoja, joita Tilastokeskus ei tarvitse tilastointitarkoituksiin, mutta joita tarvittaisiin tutkimuskäyttöön.

Tietoja hyödynnettäisiin tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä koskeviin käyttötarkoituksiin Tilastokeskuksen tutkija- ja aineistopalvelussa, jossa on kyse Tilastokeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta. Ainakin osa esityksen aiheuttamista kustannuksista olisi katettavissa palvelusta saatavalla asiakasrahoituksella. Muut Tilastokeskukselle mahdollisesti aiheutuvat kustannusvaikutukset olisi katettava olemassa olevista valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisista Tilastokeskuksen määrärahoista.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavia tietoja, luotonantajille luovutettavia tietoja sekä tietojen säilytysaikaa koskevat ehdotukset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä esityksellä siten niiltä osin arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaistoimintaan. Tarve esitettävälle täsmennyksille on havaittu voimassa olevan positiivista luottotietorekisteriä koskevan lain toimeenpääntöön liittyvän rekisterin teknisen kehitystyön yhteydessä. Ehdotetut muutokset eivät tarkoittaisi merkittäviä muutoksia Verohallinnon Tulorekisteriyksikön henkilötietojen käsittelyä koskeviin käytäntöihin.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteiskunnallista päätöksentekoa tukeva tutkimus hyödyntää yhä enemmän julkishallinnossa syntyviä aineistoja, joita käytetään laajasti myös muussa tutkimus- ja selvitystoiminnassa ja joita yhdistellään myös muihin kuin viranomaistoiminnan aineistoihin. Positiivisen luottotietorekisterin yksi keskeisistä tavoitteista on varmistaa riittävän laaja ja kattava tietopohja viranomaisille, jotka tarvitsevat tietoja rahoitusmarkkinoiden vakauden ja luottomarkkinoiden valvontaan ja seurantaan liittyvien tehtäviensä hoitamiseksi sekä päätöksentekonsa tueksi. Näiden viranomaisten ohella myös muussa viranomaistoiminnassa, esimerkiksi lainvalmistelussa, tarvitaan päätöksenteon sekä suunnittelu- ja selvitystyön tueksi tilastoja sekä laajempia tietoaineistoja. Ehdotettu lainmuutos, jonka nojalla Tulorekisteriyksikkö voisi luovuttaa luottotietoja Tilastokeskukselle tilastoinnin lisäksi tutkimus- ja selvitystarkoituksiin, parantaisi myös viranomaisten mahdollisuuksia saada käyttöönsä ja hyödyntää nykyistä laajempia valmiita tietoaineistoja. Viranomaisten tarpeiden lisäksi Tilastokeskuksen tietoaineistoja voidaan hyödyntää tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tuottamista varten sekä muihin tutkijoiden tarpeisiin.

Kotitalouksien velkaantumiskehityksen seuraamista on vaikeuttanut se, että tietoa luottolaitosten ulkopuolisista kulutusluottomarkkinoista on ollut aiemmin saatavilla rajoitetusti. Rekisterin tietojen luovuttaminen Tilastokeskukselle tutkimus- ja selvitystarkoitukseen mahdollistaisi sen, että näihin tarkoituksiin olisi saatavilla aiempaa laadukkaampaa ja kattavampaa tietoa luottomarkkinoiden ja velkaantumisen kehityksestä. Luottotietojen käsittelyyn liittyvien yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan liittyvien näkökohtien huomioimiseksi on tarkoituksenmukaista vastata tutkijoiden tietoaineistotarpeisiin keskitetysti ajantasaisella aineistolla, ilman aiheutonta viivytystä ja tietoturvalisessä käsittely-ympäristössä. Luottotietojen tutkimus- ja selvityskäytön järjestäminen Tilastokeskuksen välityksellä myös varmistaa tutkimuksia ja selvityksiä tekevien palvelun mahdollisimman tasapuolisella tavalla.

Vaikutukset henkilötietojen suojaan

Ehdotetulla muutoksella, joka mahdollistaisi luottotietojen luovuttamisen Tilastokeskukselle tutkimus- ja selvitystarkoituksiin olisi vaikutusta yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Muutokset tarkoittaisivat voimassa olevaa lakia laajamittaisempaa luonnollisen henkilön tunnistamisen mahdollistavaa henkilötietojen käsittelyä. Tilastokeskuksella on kuitenkin jo nykyisin varsin laajat oikeudet saada ja käsitellä toisen viranomaisen hallussa olevia salassa pidettäviä

tietoja. Ehdotetun lainmuutoksen perusteella luovutettavat tiedot olisivat pitkälti samat kuin tiedot, joita rekisteristä luovutetaan tilastointitarkoitukseen. Uusi tietojen käyttötarkoitus kuitenkin käytännössä sallisi niiden laajemman yhdistelyn.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta vaikutukset ovat rajallisemmat kuin ne olisivat sellaisessa ratkaisussa, jossa mahdollistettaisiin laajemmin luottotietojen luovuttaminen tutkimus- ja selvitystarkoituksiin suoraan rekisterinpitäjältä tutkimusyksikölle tai tutkijalle. Tietosuojan toteutumista tukee tietoturvallinen etäkäyttöjärjestelmä, jossa tutkijat voivat käsitellä tilastokeskuksen aineistoja suojatusti ja ottaa tulosteita ulos järjestelmästä sen jälkeen, kun tilastokeskus on varmistanut sen, etteivät tulosteet sisällä tilastoyksiköitä paljastavia tietoja. Etäkäyttöjärjestelmä on tilastokeskuksen ensisijainen kanava aineistojen tarjoamisessa tutkimus- ja selvityskäyttöön.

5 Lausuntopalaute

[Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.]

6 Säännöskohtaiset perustelut

Laki positiivisesta luottotietorekisteristä

4 §. Tiedot luonnollisista henkilöistä. Pykälän ensimmäisestä virkkeestä, jonka mukaan tiedot on ilmoitettava rekisteriin ainoastaan sellaisista henkilöistä, joilla on luottoa myönnettäessä asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus, poistettaisiin luoton myöntämisen ajankohtaan liittyvä raja. Rekisterin käyttöönoton valmistelun yhteydessä on ilmennyt, että pankit myöntävät jonkin verran luottoja Suomessa vakituisesti asumaan asettumassa oleville henkilöille, joilla luottoa myönnettäessä ei vielä ole suomalaista henkilötunnusta, mutta jotka sellaisen saavat pian luoton myöntämisen jälkeen. Tyypillisesti tällainen tilanne voi olla esimerkiksi parisuhteessa, jonka toinen osapuoli on vasta Suomeen muuttanut ulkomaalainen eikä hän ole ehtinyt saada suomalaista henkilötunnusta vielä luoton myöntämiseen mennessä. Tällaisessa tilanteessa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että kyseiselle henkilölle myönnetty luotto voisivat jäädä pysyvästi puuttumaan rekisteristä siltä ajalta, jolloin henkilöllä ei vielä ole ollut suomalaista henkilötunnusta, mutta henkilö on asunut pysyvästi Suomessa. Tämä voisi johtaa siihen, että rekisterin tiedot olisivat tällaisten henkilöiden Suomessa asuessaan saamien luottojen osalta puutteellisia. Lisäksi luotonantajille olisi käytännössä erittäin haasteellista, ellei jopa suorastaan mahdotonta, tietoteknisesti estää tällaisten luottojen tietojen siirtymistä positiiviseen luottotietorekisteriin sen jälkeen, kun henkilö on saanut suomalaisen henkilötunnuksen ja se on talletettu luotonantajan järjestelmiin. Toisaalta ulkomailta Suomeen muuttaneiden velallisten osalta positiivisen luottotietorekisterin tietosisältö ei välttämättä aina antaisi kattavaa kuvaa kyseessä olevan henkilön kaikista luotoista, jos niitä on myönnetty muussa valtiossa.

Pykälän ensimmäisessä virkkeessä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta laajennettaisiin siten, että tiedot on ilmoitettava rekisteriin kaikista luonnollisista henkilöistä, joilla on asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Jos Suomessa asuinpaikan omaava henkilö saisi suomalaisen henkilötunnuksen vasta luoton myöntämisen jälkeen, ilmoitusvelvollisuus syntyisi tällaisten luottojen osalta silloin, kun suomalainen henkilötunnus on myönnetty kyseiselle henkilölle ja luotonantaja on saanut sen tietoonsa.

5 §. Luonnollisen henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan voimassa olevassa laissa mainittujen väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1, 2, 16 ja 20–22 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi myös

kyseisen momentin 3 kohdassa tarkoitetut tiedot luonnollisen henkilön kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan. Rekisterinpitäjänä toimiva Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö tarvitsee kyseisiä tietoja rekisterinpiitoon liittyvien tehtävien hoitamiseen. Tietoja tarvitaan esimerkiksi rekisteröidyn käyttäessä tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaista oikeuttaan saada tutustua itseään koskeviin henkilötietoihin sekä mahdolliseen yhteydenpitoon rekisteröidyn kanssa, jotta voidaan varmistua postin lähettämisestä luonnollisen henkilön oikeaan ja voimassa olevaan osoitteeseen. Tulorekisterin osalta vastaava säännös sisältyy tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 9 §:n 1 momentin 1 kohtaan, jota momentti siihen tehtäväksi ehdotetun lisäyksen jälkeen sisällöllisesti vastaisi. Tällöin Tulorekisteriyksikkö voisi järjestää sekä tulorekisteriin että positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvän asiakasyhteydenpidon yhdenmukaisin menettelyin, mikä osaltaan tukisi ja helpottaisi myös rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen mukaisten oikeuksien käyttämistä.

22 §. *Luotonantajille luovutettavat tiedot.* Pykälän 2 momentin 10 kohtaa rajattaisiin siten, että luotonantajille luovutetaan lyhennysvapaiden osalta tiedot ainoastaan meneillään olevista tai tulevaisuuteen ajoittuvista lyhennysvapajaksoista. Voimassa olevan lain mukaan tiedot luovutetaan myös jo päättyneistä lyhennysvapajaksoista, jos jakson päättymisestä on kulunut enintään yksi vuosi. Rekisterin käyttöönoton valmistelun yhteydessä on ilmennyt, että luotonantajat eivät tarvitse tietoja menneisyyteen kohdistuvista jo päättyneistä lyhennysvapaista kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnissa, eikä tällaisilla tiedoilla siten ole luotonantajille selkeää käytötarkoitusta. Tämän vuoksi kohtaa täsmennettäisiin siten, että päättyneitä lyhennysvapaita koskevia tietoja ei tarpeettomina luovutettaisi. Samalla muutos olisi yhdenmukainen tietosuoja-asetuksessa säädetyn henkilötietojen minimointiperiaatteen kanssa.

24 §. *Tietojen luovuttaminen erälle viranomaisille.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Tulorekisteriyksikkö voisi jatkossa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Säännöksen nojalla Tilastokeskus saisi positiivisesta luottotietorekisteristä sen ylläpitämää tutkija- ja aineistopalvelua varten tietoja, jotka ovat välttämättömiä palvelussa tuotettavien valmisaineistojen muodostamiseen ja joita luovutetaan eri organisaatioille kyseisiin käyttötarkoituksiin. Tilastokeskus voi muodostaa valmisaineistoja tilastointitarkoitukseen kerätyistä sekä tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotetuista tiedoista. Tutkija- ja aineistopalvelu on tarkoitettu edistämään tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tuottamista yliopistoissa, korkeakouluissa, ammattikorkeakouluissa, tutkimuslaitoksissa ja ajatuspajoissa sekä vastaamaan muissa tutkimusta tekevissä organisaatioissa toimivien tutkijoiden tietoaineistotarpeisiin.

Koska rekisteristä luovutettaisiin tietoja ainoastaan laissa säädettyihin nimenomaisiin käyttötarkoituksiin, olisi kyseisestä Tilastokeskuksen tiedonsaantioikeudesta säädettävä positiivista luottotietorekisteriä koskevassa laissa. Tiedot luovutettaisiin Tilastokeskukselle teknisen rajapinnan avulla. Koska viranomaisten välisistä rajapintaluovutuksista säädetään tiedonhallintalaissa (lain 22 § erityisesti), ei asiasta ole säädetty erikseen positiivista luottotietorekisteriä koskevassa laissa. Tilastokeskukselle luovutettavat tiedot sisältäisivät aina myös suorat tunnistetiedot, jotta tietojen yhdistely muihin aineistoihin on mahdollista esimerkiksi valmisaineistoja muodostettaessa.

Ehdotetun säännöksen osalta käytettäisiin yleisen tietosuoja-asetukseen perustuvaa kansallista sääntelyliikkumavaraa. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan kansallisen sääntelyliikkumavaran käyttö perustuisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohtaan. Positiivisen luottotietorekisterin yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn ensisijainen oikeusperuste on Tulorekisteriyksikön osalta yleisen tietosuoja-asetuksen

6 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka perusteella rekisteröidyn oikeudet määräytyvät. Käsitte-lyyn voidaan kuitenkin katsoa samanaikaisesti liittyvän myös e alakohdassa tarkoitettua yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista tai julkisen vallan käyttöä. (HE 22/2022 vp, s. 15-16). Kun tietoja luovutettaisiin Tilastokeskukselle tutkimus- ja selvitystarkoituksiin, Tilastokeskuksen suorittama henkilötietojen käsittely perustuisi tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan ja tietosuojalain (1050/2018) 4 §:n 1 momentin 3 kohtaan. Yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ehdotettu Tilastokeskuksen käyttötarkoitus olisi yhteensopiva rekisterin ensisijaisen käyttötarkoituksen kanssa.

32 § Tietojen säilytysaika. Pykälän 1 kohdassa säädettyä tietojen poistoaikaa täsmennettäisiin siten, että aika kertaluottoja koskevien tietojen poistamiselle rekisteristä laskettaisiin siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut. Voimassa olevan lain mukaan aika tietojen poistamiselle määräytyy ainoastaan sen perusteella, että luotto on kokonaisuudessaan maksettu. Luottosopimuksen päättymistä luoton maksamisen johdosta olisi myös muutoksen myötä pidettävä tavanomaisimpana perusteena poistoajan laskemiselle. Luottosopimus voi kuitenkin päättyä myös muusta syystä kuin siitä, että luotto on kokonaan maksettu, kuten vanhentumisen tai osittaisen anteeksiannon perusteella. Tämä on aiheuttanut lain täytäntöönpanossa epäselvyyttä siitä, miten kohtaa tulisi tulkita tilanteessa, jossa luottoa ei ole kokonaisuudessaan maksettu, mutta velvollisuus maksaa luotto on kuitenkin jostakin muusta syystä lakannut. Tämän vuoksi kohdan sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että se kattaa myös tilanteet, jossa velvollisuus maksaa luotto on lakannut muusta syystä kuin sen johdosta, että luotto on kokonaisuudessaan maksettu.

Pykälän 2 kohdassa säädettyä tietojen poistoaikaa täsmennettäisiin siten, että aika jatkuvia luottoja koskevien tietojen poistamiselle rekisteristä laskettaisiin siitä, kun luottosopimus on päätynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut. Voimassa olevan lain mukaan aika tietojen poistamiselle määräytyy ainoastaan sen perusteella, että luottosopimus on päätynyt. Jatkuvassa luotossa luottosopimus voi kuitenkin päättyä myös ilman, että velvollisuus maksaa luotto on lakannut. Näin voi tapahtua esimerkiksi maksuviiveiden seurauksena tapahtuvan luoton irtisanomisen johdosta. Tämä on aiheuttanut lain täytäntöönpanossa epäselvyyttä siitä, miten kohtaa tulisi tulkita tilanteessa, jossa luottosopimus sinällään on päätynyt, mutta luottoa itsessään on vielä maksamattomana jäljellä. Säännöksen tarkoituksena on ollut, että aika tietojen poistamiselle laskettaisiin tällöin siitä, kun luottosopimus on päätynyt ja velvollisuus maksaa luotto on tämän lisäksi lakannut, minkä vuoksi kohdan sanamuotoa täsmennettäisiin sen alkuperäistä tarkoitusta vastaavasti.

Pykälän 4 kohdassa säädettyä luoton eräännyttämistä koskevan tiedon poistoaikaa täsmennettäisiin 1 kohtaa vastaavasti samoista syistä ja samoin perustein.

7 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2024.

8 Suhde muihin esityksiin

8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

[Täydennetään tarvittaessa ennen esityksen antamista.]

9 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys

Positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain suhdetta perustuslakiin on arvioitu lain säätämisen yhteydessä ja sitä koskeva hallituksen esitys on ollut perustuslakivaliokunnan arvioitava (HE 22/2022 vp; PeVL 28/2022 vp).

Perustuslakivaliokunta piti ehdotettua sääntelyä merkityksellisenä ennen muuta perustuslain 10 §:ssä turvatus yksityiselämän ja henkilötietojen suojan sekä EU:n perusoikeuskirjan kannalta. EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvataan yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan. (PeVL 28/2022 vp, kohta 2) Vaikka positiiviseen luottotietorekisteriin sisällytettävissä tiedoissa ei perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ole lähtökohteisesti kysymys EU:n yleisen tietosuojasetuksen tarkoittamista arkaluonteisista tiedoista, positiiviseen luottotietorekisteriin liittyvä henkilötietojen käsittely tarkoittaisi kuitenkin laajamittaista henkilötietojen käsittelyä, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia luonnolliselle henkilölle ottaen huomioon, että tietoja käytettäisiin henkilön luottokelpoisuutta ja maksukykyä arvioitaessa. Luonnollisen henkilön luottotietoja voitaisiin myös luovuttaa laajalti luotonantajille sekä eräisiin viranomaisten tarkoituksiin. (PeVL 28/2022 vp, kohta 6). Perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotettu sääntely täytti erityisesti velkaantumiskehityksestä esitetyt seikat huomioiden perusoikeuksien rajoittamiseen kohdistuvat välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset (kohta 8).

Positiivisen luottotietorekisterin tietoja tarvitaan rahoitusmarkkinoiden vakauden ja luottomarkkinoiden valvontaan ja seurantaan sekä viranomaisten päätöksenteon tueksi. Luottotietoja tarvitaan lisäksi yhteiskunnalliseen tutkimukseen ja selvityksiin. Luottomarkkinoiden kehitystä ja velkaantumiskehitystä koskevat ajantasaiset ja laadukkaat tietoaaineistot ovat tarpeen, jotta päätökset voidaan kohdentaa oikein eikä niillä puututa luotonantajien toimintaan enempää kuin on välttämätöntä kuluttajien suojaamiseksi. Tieteelliset tutkimustarkoitukset ja tilastointitarkoitukset ovat tietosuojasetuksen 89 artiklan mukaisesti yleisen edun mukaisia henkilötietojen käytötarkoituksia, ja 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti yhteensopivia alkuperäisen tarkoituksen kanssa.

Ehdotetulla lain 24 §:n muutoksella olisi vaikutusta yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Muutoksella laajennettaisiin Tulorekisteriyksikön oikeutta luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen lisäksi myös tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Ehdotettu muutos tarkoittaisi tunnistettavissa olevien luonnollisten henkilöiden tietojen käyttöä ja yhdistelyä laajemmin Tilastokeskuksen tarkoituksiin. Huomioiden sen, että Tilastokeskus ei luovuta tietoja eteenpäin luonnollisen henkilön tunnistamisen mahdollistavassa muodossa, yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen suojaan kohdistuvat vaikutukset ovat rajoitetumpia kuin ne olisivat, jos luottotietoja luovutettaisiin rekisterinpitäjältä suoraan tutkijoille. Tilastokeskukselle luovutettavat tiedot olisivat myös suurelta osin samat kuin ne, joita on tarkoitus luovuttaa tilastointitarkoitukseen. Ehdotettu lainmuutos ei siten puutu yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan enempää kuin on välttämätöntä yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

1.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 4 §:ää, 5 §:n 2 momenttia, 22 §:n 2 momentin 10 kohtaa, 24 §:n 2 momenttia sekä 32 §:n 1, 2 ja 4 kohtaa seuraavasti:

4 §

Tiedot luonnollisista henkilöistä

Positiiviseen luottotietorekisteriin on ilmoitettava tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joilla on asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Positiiviseen luottotietorekisteriin saa ilmoittaa myös tiedot sellaisesta luonnollisesta henkilöstä, jolla ei ole Suomessa asuinpaikkaa, jos henkilöllä on suomalainen henkilötunnus ja luottoa myönnettäessä tuloja Suomesta tai muu erityinen side Suomeen.

5 §

Luonnollisen henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1-3, 16 ja 20–22 kohdassa tarkoitetut tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joille on annettu suomalainen henkilötunnus, sekä kyseisissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

10) lyhennysvapaajakson alku- ja päättymispäivä meneillään olevista tai tulevaisuuteen ajoituvista jaksoista;

24 §

Tietojen luovuttaminen eräille viranomaisille

Lisäksi Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimista, tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten.

32 §

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitetut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut;

4) 12 §:ssä tarkoitetut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välitynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun velvollisuus maksaa eräännytetty luotto on lakannut;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.

Lag

om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 4 §, 5 § 2 mom., 22 § 2 mom. 10 punkten, 24 § 2 mom. samt 32 § 1, 2 och 4 punkten som följer:

4 §

Uppgifter om fysiska personer

Till det positiva kreditupplysningsregistret ska anmälas uppgifter om sådana fysiska personer som är bosatta i Finland och har finsk personbeteckning. Till det positiva kreditupplysningsregistret får även anmälas uppgifter om sådana fysiska personer som då de beviljas kredit inte är bosatta i Finland om de har finsk personbeteckning och inkomster från Finland eller något annat särskilt band till Finland.

5 §

Identifierings- och kontaktuppgifter för fysiska personer

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras dessutom de uppgifter som avses i 13 § 1 mom. 1–3, 16 och 20–22 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) i fråga om sådana fysiska personer som getts finsk personbeteckning, samt ändringar i uppgifterna i fråga.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kredit-specifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

10) start- och slutdatum för en pågående amorteringsfri period eller en amorteringsfri period som infaller i framtiden,

24 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Inkomstregisterenheten får trots sekretessbestämmelserna även lämna ut uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret till Statistikcentralen för statistikföring, vetenskaplig forskning och statistiska utredningar av samhällsförhållandena.

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 mom., 10 § 2 mom. 5 punkten och 14 § 4 mom. två år efter det att skyldigheten att betala krediten har upphört,

2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut och skyldigheten att betala krediten har upphört,

4) de uppgifter om dröjsmål med betalningen som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med betalningen inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när skyldigheten att betala en kredit som sagts upp har upphört,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 4 §:ää, 5 §:n 2 momenttia, 22 §:n 2 momentin 10 kohtaa, 24 §:n 2 momenttia sekä 32 §:n 1, 2 ja 4 kohtaa seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Tiedot luonnollisista henkilöistä

Tiedot luonnollisista henkilöistä

Positiiviseen luottotietorekisteriin on ilmoitettava tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joilla on luottoa myönnettäessä asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Positiiviseen luottotietorekisteriin saa ilmoittaa myös tiedot sellaisesta luonnollisesta henkilöstä, jolla ei ole Suomessa asuinpaikkaa, jos henkilöllä on suomalainen henkilötunnus ja luottoa myönnettäessä tuloja Suomesta tai muu erityinen side Suomeen.

Positiiviseen luottotietorekisteriin on ilmoitettava tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joilla on asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Positiiviseen luottotietorekisteriin saa ilmoittaa myös tiedot sellaisesta luonnollisesta henkilöstä, jolla ei ole Suomessa asuinpaikkaa, jos henkilöllä on suomalainen henkilötunnus ja luottoa myönnettäessä tuloja Suomesta tai muu erityinen side Suomeen.

5 §

5 §

Luonnollisen henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot

Luonnollisen henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Digija väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1, 2, 16 ja 20–22 kohdassa tarkoitetut tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joille on annettu suomalainen henkilötunnus, sekä kyseisissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Digija väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1–3, 16 ja 20–22 kohdassa tarkoitetut tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joille on annettu suomalainen henkilötunnus, sekä kyseisissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

22 §

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset luottokohtaiset tiedot:

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantaisaiset luottokohtaiset tiedot:

10) lyhennysvapaajakson alku- ja päättymispäivä, jos jakson päättymisestä on kulunut enintään yksi vuosi;

10) lyhennysvapaajakson alku- ja päättymispäivä *meneillään olevista tai tulevaisuuteen ajoittuvista jaksoista*;

24 §

24 §

Tietojen luovuttaminen eräille viranomaisille

Tietojen luovuttaminen eräille viranomaisille

Lisäksi Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimista varten.

Lisäksi Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimista, *tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä* varten

32 §

32 §

Tietojen säilytysaika

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan maksettu;

1) 7–9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, *kun velvollisuus maksaa luotto on lakannut*;

2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt;

2) 7–9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, *kun luottosopimus on päättynyt ja velvollisuus maksaa luotto on lakannut*;

4) 12 §:ssä tarkoitettut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun eräännytetty luotto on kokonaisuudessaan maksettu;

4) 12 §:ssä tarkoitettut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, *kun velvollisuus maksaa eräännytetty luotto on lakannut*;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

1.

Lag

om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 4 §, 5 § 2 mom., 22 § 2 mom. 10 punkten, 24 § 2 mom. samt 32 § 1, 2 och 4 punkten som följer:

Gällande lag

Förslag

4 §

4 §

Uppgifter om fysiska personer

Uppgifter om fysiska personer

Till det positiva kreditupplysningsregistret ska anmälas uppgifter om sådana fysiska personer som då de beviljas kredit är bosatta i Finland och har finsk personbeteckning. Till det positiva kreditupplysningsregistret får även anmälas uppgifter om sådana fysiska personer som då de beviljas kredit inte är bosatta i Finland om de har finsk personbeteckning och inkomster från Finland eller något annat särskilt band till Finland.

Till det positiva kreditupplysningsregistret ska anmälas uppgifter om sådana fysiska personer *som är bosatta* i Finland och har finsk personbeteckning. Till det positiva kreditupplysningsregistret får även anmälas uppgifter om sådana fysiska personer som då de beviljas kredit inte är bosatta i Finland om de har finsk personbeteckning och inkomster från Finland eller något annat särskilt band till Finland.

5 §

5 §

Identifierings- och kontaktuppgifter för fysiska personer

Identifierings- och kontaktuppgifter för fysiska personer

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras dessutom de uppgifter som avses i 13 § 1 mom. 1, 2, 16 och 20–22 punkten i lagen

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras dessutom de uppgifter som avses i 13 § 1 mom. 1–3, 16 och 20–22 punkten i lagen

Gällande lag

om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) i fråga om sådana fysiska personer som getts finsk personbeteckning, samt ändringar i uppgifterna i fråga.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

10) start- och slutdatum för en amorteringsfri period, om högst ett år har förflutit från periodens slut,

24 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Inkomstregisterenheten får trots sekretessbestämmelserna även lämna ut uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret till Statistikcentralen för statistikföring.

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 mom., 10 § 2 mom. 5 punkten och 14 § 4 mom. två år efter det att krediten i sin helhet har betalats,
2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 mom. och

Förslag

om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) i fråga om sådana fysiska personer som getts finsk personbeteckning, samt ändringar i uppgifterna i fråga.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

10) start- och slutdatum för en *pågående* amorteringsfri period *eller en amorteringsfri period som infaller i framtiden*,

24 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Inkomstregisterenheten får trots sekretessbestämmelserna även lämna ut uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret till Statistikcentralen för statistikföring, *vetenskaplig forskning och statistiska utredningar av samhällsförhållandena*.

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 mom., 10 § 2 mom. 5 punkten och 14 § 4 mom. två år efter det att *skyldigheten att betala krediten har upphört*,

Gällande lag

14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut,

4) de uppgifter om dröjsmål med betalningar som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med en betalning inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när en kredit som sagts upp har betalats i sin helhet,

Förslag

2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut *och skyldigheten att betala krediten har upphört*,

4) de uppgifter om dröjsmål med betalningen som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med betalningen inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när *skyldigheten att betala en kredit som sagts upp har upphört*,

Denna lag träder i kraft den 20 .

SAMMANFATTNING

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

Det positiva kreditupplysningsregistret är ett register som förs av Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen. Bestämmelser om registret finns i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022). I det positiva kreditupplysningsregistret samlar man uppgifter om fysiska personers krediter och inkomster och skapar således en aktuell bild av en persons faktiska betalningsförmåga och kreditvärdighet. Syftet med registret är att förebygga överskuldsättning genom att skapa ett bättre kunskapsunderlag för såväl enskild kreditgivning som uppföljning och övervakning av den finansiella stabiliteten och kreditmarknaden. Det tekniska genomförandet av det positiva kreditupplysningsregistret pågår och registret tas i bruk våren 2024 i fråga om konsumentkrediter och våren 2026 i fråga om krediter för andra fysiska personer.

I lagen om ett positivt kreditupplysningsregister finns bestämmelser om registrets personuppgiftsansvarige, om de uppgifter som ska registreras i registret, om skyldigheten att anmäla uppgifter till registret, om utlämnande av uppgifter ur registret och om bevaringstiden för uppgifterna samt om tillsynen över att förpliktelserna enligt lagen uppfylls. Genom regeringens proposition föreslås lagen bli ändrad så att kreditupplysningar kan lämnas ut ur registret till Statistikcentralen för vetenskaplig forskning och statistiska utredningar av samhällsförhållanden. I lagen föreslås dessutom vissa brådskande lagändringar av teknisk natur. Lagen avses träda i kraft den 1 april 2024.

Behovet av att utvidga användningsändamålet för det positiva kreditupplysningsregistret till att omfatta vetenskaplig forskning lyftes fram redan i remissvaren i samband med beredningen av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. Enligt regeringens proposition om ett positivt kreditupplysningsregister (RP 22/2022 rd) ansågs det ändamålsenligt att utvidga användningsändamålet i fråga, men av tidtabellsskäl kunde användningsändamålet inte beaktas vid den fortsatta beredningen av propositionen. Enligt regeringspropositionen avsågs användningsändamålet bli fogat till registrets användningsändamål genom en separat lagändring.

Den föreslagna lagändringen, med stöd av vilken Inkomstregisterenheten kan lämna ut uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret till Statistikcentralen för forsknings- och utredningsändamål, gör det möjligt att för dessa ändamål få tillgång till mer högklassig och heltäckande information än tidigare om utvecklingen av kreditmarknaden och skuldsättningen. Till följd av lagändringen kan uppgifterna utnyttjas för forskarnas behov och ändringen förbättrar även myndigheternas möjligheter att få tillgång till och utnyttja ett mer omfattande färdigt datamaterial om utvecklingen av hushållens skuldsättning. Att användningen av uppgifter för forskning och utredningar organiseras centraliserat via Statistikcentralen och i en informationssäker behandlingsmiljö är ändamålsenligt med tanke på aspekter som hänför sig till skyddet för privatliv och personuppgifter i samband med behandlingen av kreditupplysningar. Genomförandet säkerställer också att de aktörer som utför forskning och utredningar får service på ett så jämlikt sätt som möjligt.

De ändringsförslag av teknisk natur som gäller konsumentkrediter gäller de uppgifter som ska föras in i det positiva kreditupplysningsregistret, de uppgifter som ska lämnas ut till kreditgivare

samt bevaringstiden för uppgifterna. Syftet med ändringarna är att säkerställa att det finns förutsättningar för ett smidigt ibruktagande av det positiva kreditupplysningsregistret våren 2024.